
Informacija o gospodarskim kretanjima

rujan 2018.

Sažetak

U drugom se tromjesečju 2018. gospodarski rast ubrzao i na tromjesečnoj i na godišnjoj razini odražavajući povoljna kretanja većine sastavnica BDP-a. Dostupni mjesecni pokazatelji upućuju na to da bi se rast realnog BDP-a u trećem tromjesečju mogao blago usporiti. Tijekom drugog i na početku trećeg tromjesečja nastavila su se povoljna kretanja na tržištu rada, iako slabijim intenzitetom u odnosu na početak godine. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena smanjila se s 2,4% u lipnju na 2,1% u srpnju, uglavnom zbog izraženijeg pojeftinjenja odjeće i povrća. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku uz održavanje visoke razine likvidnosti domaćega finansijskog tržišta. Tijekom srpnja nastavilo se jačanje kreditiranja stanovništva, dok se rast plasmana poduzećima blago usporio na godišnjoj razini. Neto inozemni dug domaćih sektora u drugom se tromjesečju 2018. smanjio za 1,0 mld. EUR. U prvom je tromjesečju 2018. manjak proračuna opće države bio podjednak kao u istom razdoblju prošle godine (1,6 mld. kuna), a podaci Ministarstva financija upućuju na brži godišnji rast prihoda u odnosu na rashode u drugom tromjesečju.

Realni je BDP u drugom tromjesečju 2018. porastao za 1,1% u odnosu na prethodna tri mjeseca (Slika 1.), a njegov se godišnji rast ubrzao na 2,9%, s 2,5% koliko je ostvareno početkom godine. Pritom se na tromjesečnoj razini ubrzao rast državne potrošnje te izvoza robe i usluga, uz istodoban pad uvoza robe i usluga. Osobna se potrošnja nastavila povećavati sličnom dinamikom kao i početkom godine, dok su investicije stagnirale. Promatra li se na godišnjoj razini, domaća je potražnja nastavila poticati rast BDP-a, a, nakon nepovoljnih kretanja zabilježenih u prethodna dva tromjesečja, pozitivan do-prinos ukupnom gospodarskom rastu dala je i neto inozemna potražnja.

Model brze procjene BDP-a upućuje na usporavanje rasta gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju ove godine na temelju trenutačno raspoloživih podataka (Slika 1.)¹. Podaci o fizičkom obujmu industrijske proizvodnje za srpanj 2018. pokazuju da je ostvareno njezino smanjenje u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja. Pritom je, promatrano prema GIG-u, pad na tromjesečnoj razini zabilježen u svim skupinama osim kod proizvodnje energije. Promatra li se prema NKD-u, najveći je pad proizvodnje na tromjesečnoj razini ostvarila preradivačka industrija koja je udjelom najznačajnija djelatnost, pri čemu detaljniji podaci pokazuju da su takva kretanja ponajprije rezultat smanjenja proizvodnje gotovih metalnih proizvoda osim strojeva i opreme, prehrambenih proizvoda te kemikalija. Realni se promet od trgovine na malo također smanjio u srpnju u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 7.). Rezultati anketa o očekivanjima kućanstava i poslovnih subjekata za srpanj i kolovoz pokazuju da se poslovni optimizam u trgovini i uslužnim djelatnostima pogoršao u odnosu na prethodno tromjeseče, ponajprije zbog nepovoljnijih očekivanja kada je riječ o potražnji u sljedeća tri mjeseca, dok su se poslovna očekivanja u građevini i industriji zadržala na razinama iz prethodnog tromjesečja. Međutim, potrošački se optimizam u istom razdoblju poboljšao u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, ponajprije zbog boljih očekivanja glede finansijske situacije u kućanstvu i ukupne ekonomске situacije u Hrvatskoj za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas (Slika 8.).

Drugo i početak trećeg tromjesečja 2018. obilježio je nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada, iako slabijeg intenziteta u odnosu na početak godine. Rast zaposlenosti usporio se tijekom drugog tromjesečja zbog usporavanja rasta broja zaposlenih u svim djelatnostima osim djelatnosti privatnog sektora povezanih s turizmom, gdje se broj zaposlenih snažno povećao. U srpnju je broj zaposlenih osoba stagnirao na razini zabilježenoj u prethodnom tromjesečju. Tijekom drugog tromjesečja usporio se i pad broja nezaposlenih osoba s obzirom na to da su povećani priljevi u evidenciju iz radnog odnosa u odnosu

na prethodno tromjeseče, dok je zapošljavanje iz evidencije smanjeno, te je došlo do povećanja neto priljeva iz radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti. S druge strane, nastavljeno je brisanje iz evidencije HZZ-a zbog nepridržavanja zakonskih odredbi i nejavljanja. Tijekom srpnja ubrzao se pad broja nezaposlenih koji je podjednako rezultat novog zapošljavanja i odljeva iz evidencije zbog nepridržavanja zakonskih odredbi i nejavljanja. Administrativna stopa nezaposlenosti spustila se s 10,0%, koliko je iznosila tijekom drugog tromjesečja, na 9,7% u srpnju (Slika 15.). Kada je riječ o plaćama, tijekom drugog tromjesečja 2018. ubrzao se rast prosječne nominalne i realne bruto plaće u odnosu na prethodno tromjeseče (Slika 16.). Tijekom srpnja nastavio se rast nominalnih i realnih bruto plaća, ali nešto sporijom dinamikom.

Nakon stagnacije u lipnju potrošačke su se cijene u srpnju smanjile za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.). Najveći doprinos padu potrošačkih cijena dalo je sezonsko pojeftinjenje odjeće i obuće te povrća, koje je uglavnom bilo izraženije nego u istom razdoblju prethodne godine. Osim toga, nakon tri mjeseca rasta, u srpnju su se smanjile maloprodajne cijene naftnih derivata kao posljedica pojeftinjenja sirove nafte na svjetskom tržištu (Slika 19.). Cijena barela sirove nafte tipa Brent tako se s razine od 79 USD na kraju lipnja spustila na oko 70 USD sredinom kolovoza, poglavito pod utjecajem jačanja zabrinutosti u vezi s globalnim gospodarskim izgledima i potražnjom za naftom zbog intenziviranja protekcionističkih trgovinskih mjera. S druge strane, ukupno smanjenje potrošačkih cijena na mjesecnoj razini ublažio je rast cijena usluga, pri čemu se izdvajaju sezonsko poskupljenje usluga smještaja, zatim rast cijena usluga odvoza smeća i otpada te usluga osiguranja vezanih uz prijevoz. Godišnja stopa ukupne inflacije pritom se smanjila, s 2,4% u lipnju na 2,1% u srpnju (Slika 18.), pretežno zbog spomenutoga izraženijeg pojeftinjenja odjeće i povrća. Godišnja se stopa temeljne inflacije, nakon što je u prethodnih pet mjeseci stagnirala na razini od 0,7%, u srpnju smanjila na 0,5%. Godišnja stopa promjene proizvodačkih cijena industrije na domaćem tržištu (bez energije) blago se povećala, s -0,1% u lipnju na 0,1% u srpnju, na što je među ostalim djelovao rast cijena u proizvodnji metala i u proizvodnji odjeće te usporavanje pada cijena u proizvodnji prehrambenih proizvoda.

Nakon izraženog pada početkom godine ukupan se robni izvoz u drugom tromjesečju 2018. povećao za 7,1% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 10.), zahvaljujući rastu izvoza energetika (poglavitno naftne i naftnih derivata), kao i ostale robe. Rastu izvoza suženog agregata koji isključuje energente (za 3,1%) pridonijelo je jačanje izvoza medicinskih i farmaceutskih proizvoda, zatim znanstvenih i kontrolnih

¹ Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesecnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

instrumenata, cestovnih vozila te prehrambenih proizvoda. Za razliku od toga, ukupan se robni uvoz u drugom tromjesečju blago smanjio, za 0,4% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 11.), zbog snažnog pada uvoza energenata (poglavito naftne i naftnih derivata). Istovremeno je na rast uvoza suženog agregata koji isključuje energente (za 1,2%) djelovalo veći uvoz proizvoda tekstilne industrije, ostalih prijevoznih sredstava te prehrambenih proizvoda.

U uvjetima pojačane potražnje pravnih osoba za devizama na domaćem deviznom tržištu tečaj kune prema euru blago je deprecirao u srpnju i kolovozu. Tečaj je na kraju kolovoza iznosio 7,43 EUR/HRK, što je deprecijacija od 0,6% u odnosu na kraj lipnja (Slika 21.). Kuna je oslabljela i prema većini ostalih valuta hrvatskih glavnih trgovinskih partnera, no indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune na kraju je kolovoza bio na približno istoj razini kao na kraju lipnja. Naime, slabljenje kune prema većini inozemnih valuta ponistišlo je ponajviše znatno jačanje kune prema turskoj liri, što zrcali snažno slabljenje turške lire na svjetskom deviznom tržištu.

Na europskom tržištu novca kratkoročne kamatne stope zadržale su se u srpnju i kolovozu u negativnom području. Prekonočna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA na kraju kolovoza iznosila je -0,34%, a šestomjesečni EURIBOR -0,27% (Slika 24.). Premije za rizik za većinu europskih zemalja s tržištima u nastajanju nisu se značajnije mijenjale tijekom srpnja i kolovoza. Premija za rizik za Hrvatsku u srpnju se smanjila za 14 baznih bodova čemu je, među ostalim, pridonijela i ocjena agencije za dodjelu kreditnog rejtinga Fitch Ratings koja je početkom srpnja poboljšala izglede Hrvatske sa stabilnih na pozitivne zadržavši rejting BB+ na dugoročno zaduživanje. Premija za rizik za Hrvatsku u kolovozu se nije bitnije mijenjala te je na kraju mjeseca iznosila 97 baznih bodova (Slika 25.).

Promet na domaćem međubankovnom prekonočnom tržištu u srpnju je bio zanemariv uz ostvarenu kamatnu stopu od 0,00%, dok u kolovozu prometa nije bilo. Istdobno je kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule ostala nepromijenjena na razini od 0,09% (Slika 28.), a plasirani su i jednogodišnji eurski trezorski zapisi uz kamatnu stopu od 0,00%. Niske kamatne stope na domaćem međubankovnom tržištu posljedica su izdašnog viška likvidnosti domaćega finansijskog sustava koji je u kolovozu iznosio 21,5 mlrd. kuna (Slika 54.).

Kamatne stope na nove poslove banaka u srpnju 2018. smanjile su se za gotovo sve vrste kredita banaka nefinancijskim poduzećima i stanovništvu (slike 28., 29. i 30.). Kod kredita poduzećima najznačajnije su se smanjile kamatne stope na prvi put odobrene kunske kredite za obrtna sredstva uz valutnu klauzulu (Slika 31.), dok su kod stanovništva najveći pad zabilježile kamatne stope na ponovno ugovorene stambene kredite uz valutnu klauzulu (Slika 32.) i potrošačke kredite u kunama (Slika 33.). Kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća u srpnju su ostale gotovo nepromijenjene (slike 34. i 35.). Pritom se razlika kamatnih stopa na nove kredite i depozite spustila na 4,97 postotnih bodova, a na stanja kredita i depozita na 4,62 postotna boda (Slika 37.).

Monetarna kretanja u srpnju 2018. obilježilo je sezonsko povećanje neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava koje se odrazilo na povećanje ukupnih likvidnih sredstava (M4) od 5,8 mlrd. kuna ili 1,9% (Slika 49.). Povećanje neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava bilo je rezultat rasta neto inozemne aktive kreditnih institucija, dok se neto inozemna aktiva HNB-a smanjila u srpnju zbog povlačenja sredstava države s deviznog depozita kod HNB-a radi otplate inozemne obveznice. Neto domaća aktiva (NDA) monetarnog

sustava blago je porasla tijekom srpnja kao rezultat spomenutog smanjenja deviznog depozita središnje države, koji je tek djelomično nadomešten rastom kunske depozita države nakon izdanja kunske obveznice u prvoj polovini srpnja. Godišnji rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) u srpnju 2018. zadržao se na istoj razini kao i u lipnju te je iznosio 5,2%, isključujući utjecaj tečajnih promjena. Promatraju li se sastavnice ukupnih likvidnih sredstava, godišnji rast novčane mase (M1) blago se usporio na 19,9% (Slika 48.), dok je godišnji pad kvazinovca ublažen s 3,0% na 1,8%.

Ukupni su plasmani monetarni institucija domaćim sektorima (osim države) tijekom srpnja stagnirali (na osnovi transakcija) te su na kraju mjeseca iznosili 221,8 mlrd. kuna, a i njihova je godišnja stopa rasta ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec te je iznosila 4,1% (Slika 40.). Pritom se nastavio ubrzavati godišnji rast plasmana stanovništvu dosegnuvši na kraju srpnja 5,7% (Slika 42.). Najveći doprinos tom rastu i dalje dolazi od gotovinskih nemajenskih kredita, čija je godišnja stopa rasta iznosila 10,9% (na osnovi transakcija). Promatra li se valutna struktura, kunske plasmani stanovništvu nastavili su bilježiti višegodišnji trend rasta, dok su se devizni plasmani smanjili na godišnjoj razini (Slika 43.). Kada je riječ o plasmanima poduzećima, njihov se godišnji rast na kraju srpnja usporio na 2,6% (Slika 41.), pri čemu je zabilježen porast kreditiranja svih djelatnosti osim građevine i poljoprivrede. Što se tiče nominalnog stanja ukupnih plasmana, njihov je godišnji rast na kraju srpnja iznosio 1,2% te je bio zamjetno manji od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom posljedica prodaja nenaplativih plasmana.

Bruto međunarodne pričuve su se, nakon smanjenja u srpnju zbog povlačenja sredstava države s deviznog depozita kod HNB-a radi otplate inozemne obveznice, blago smanjile i u kolovozu te su iznosile 16,3 mlrd. EUR (Slika 56.). Smanjenje pričuve u kolovozu uglavnom je bilo rezultat niže razine ugovorenih repo poslova. U odnosu na kraj prethodne godine, bruto pričuve su porasle za 0,6 mlrd. EUR ili 4,0%. Istovremeno, neto raspoložive pričuve povećale su se za 0,9 mlrd. EUR ili 6,8% u odnosu na kraj prošle godine te su na kraju kolovozu iznosile 14,7 mlrd. EUR.

Nakon povećanja u prvom tromjesečju neto inozemni dug domaćih sektora smanjio se tijekom drugog tromjesečja 2018. za 1,0 mlrd. EUR (Slika 60.). Uglavnom je to rezultat poboljšanja neto inozemne pozicije središnje banke (za 1,0 mlrd. EUR), zahvaljujući otkupu deviza od banaka i privremenom deponiranju sredstava prikupljenih od novog izdanja državnih obveznica. Naime, središnja je država u lipnju na međunarodnom tržištu izdala obveznice vrijedne 750 mil. EUR radi refinanciranja obveznica koje dospijevaju na naplatu u trećem tromjesečju. Kako su izdanje djelomično upisali i domaći ulagači, te je država otplatila dio obveza po osnovi dugoročnih kredita, povećanje neto inozemnog duga središnje države iznosilo je samo 0,1 mlrd. EUR. Istdobno, kod poslovnih banaka i ostalih domaćih sektora također nije bilo većih promjena neto inozemnog duga. Stanje ukupnoga bruto inozemnog duga na kraju lipnja iznosilo je 40,1 mlrd. EUR (Slika 62.), što je za 0,5 mlrd. EUR manje nego na kraju prvog tromjesečja. Snažniji pad duga djelomično su ublažile nepovoljne tečajne promjene uzrokovanе slabljenjem tečaja eura prema američkom dolaru.

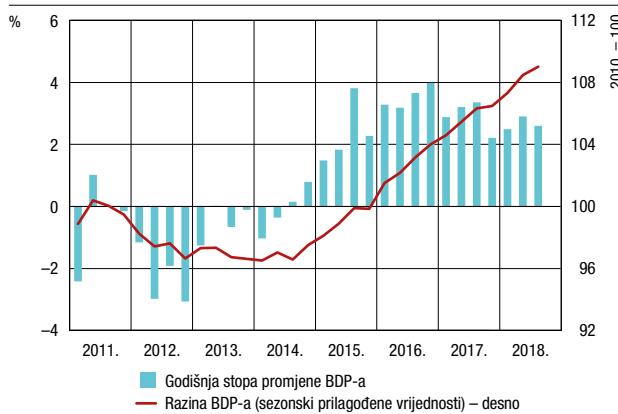
Manjak konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010 u prvom je tromjesečju 2018. iznosio 1,6 mlrd. kuna, odnosno bio je na gotovo istoj razini kao i u istom razdoblju prethodne godine. Ovakva su kretanja odraz podjednakog povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u odnosu na prvo tromjesečje 2017. godine. Prihodi su tako porasli za 654,6 mil. kuna, a rashodi za 643,0 mil. kuna. Promatrano po

kategorijama, pozitivnim se doprinosom na prihodnoj strani ističu indirektni porezi te socijalni doprinosi, podržani povoljnim kretanjima gospodarske aktivnosti. Istodobno, rastu ras-hodne strane ponajviše je pridonijelo povećanje ostalih tekućih rashoda i rashoda za zaposlene. Prema podacima Ministarstva finansija² za drugo tromjesečje ove godine na razini središnje države ostvaren je višak od 3,3 mlrd. kuna, u usporedbi s 2,5

mlrd. kuna u istom razdoblju lani. Rast viška pritom odražava brži rast prihoda u odnosu na rashode.

Kada je riječ o kretanju duga opće države, krajem svibnja on je iznosio 278,9 mlrd. kuna i bio je za 4,4 milijarde kuna niži u odnosu na kraj 2017. godine (Tablica 5.), uglavnom zbog aprecijacije tečaja kune u odnosu na euro.

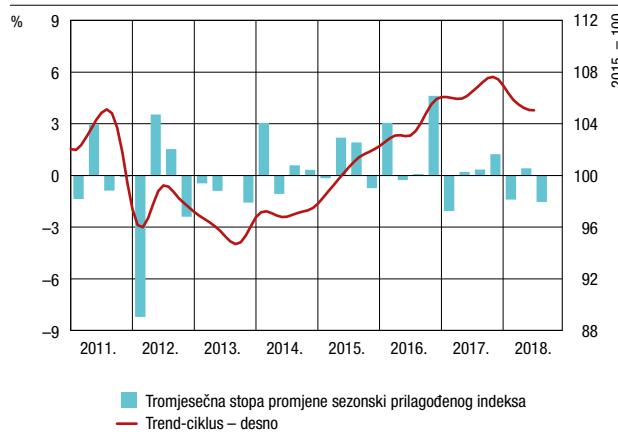
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2018. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 6. rujna 2018.

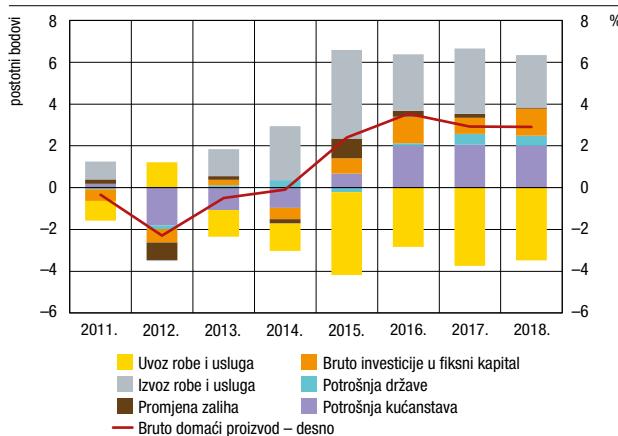
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2018. odnosi se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

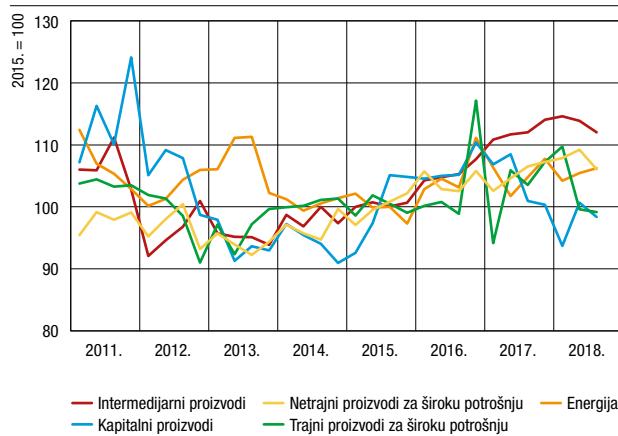
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2018. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2018.

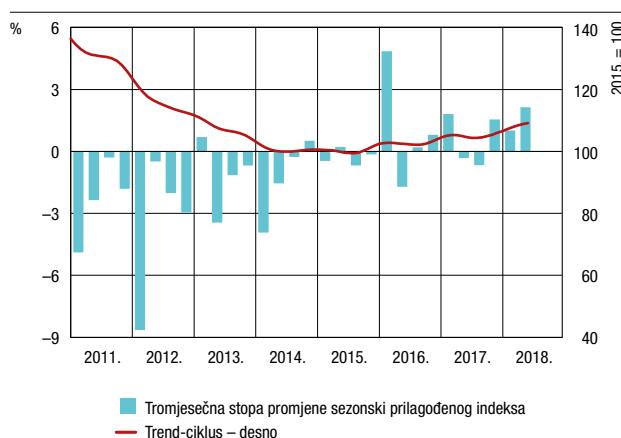
Izvor: DZS

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

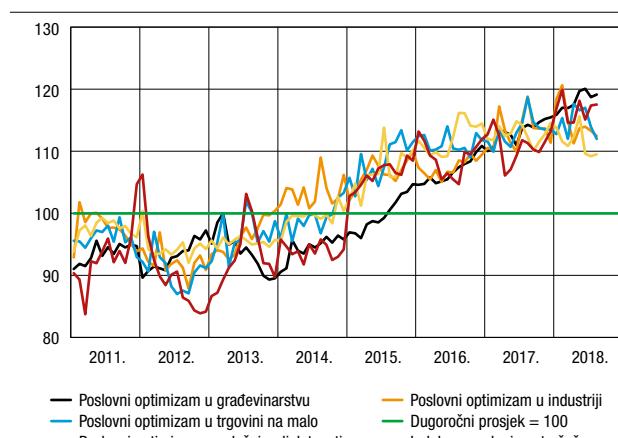

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesecnih podataka.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

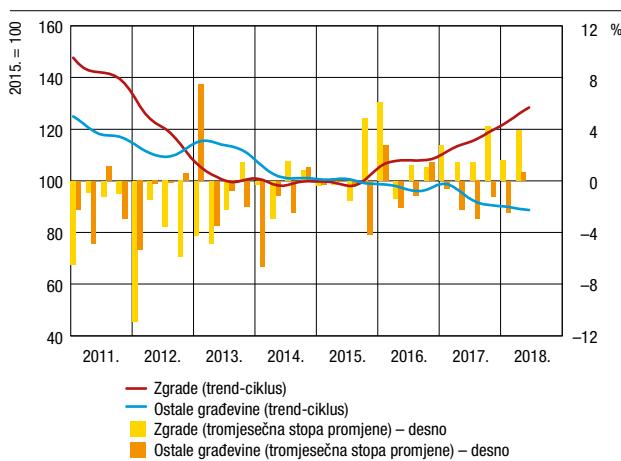
2 Mjesečni podaci za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljaju tromjesečno.

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

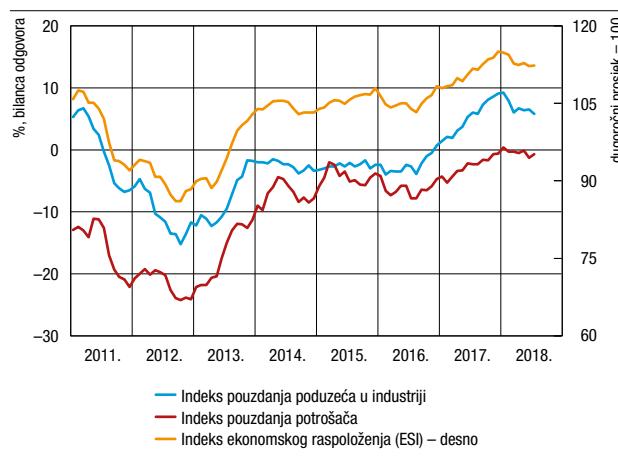
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma
standardizirane desezonizirane vrijednosti

Izvor: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

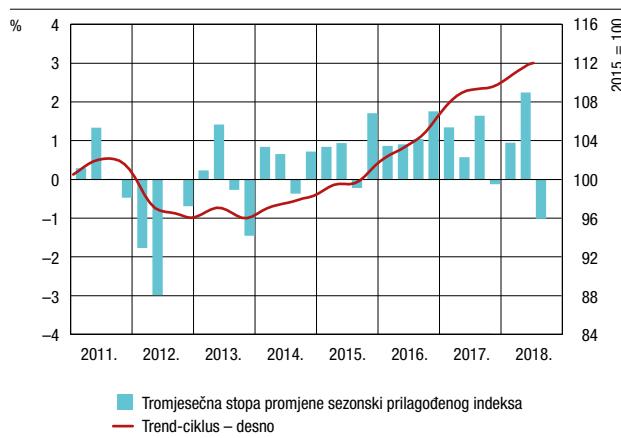
Slika 6. Zgrade i ostale građevine

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u
sezonski prilagođene serije

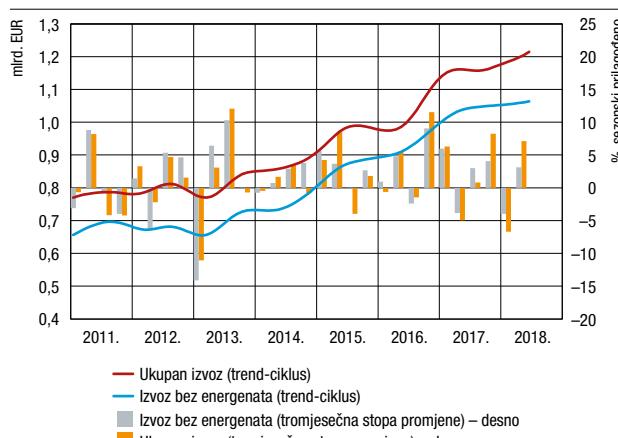
Napomena: Podaci zaključno sa srpnjem 2018.

Izvor: Eurostat

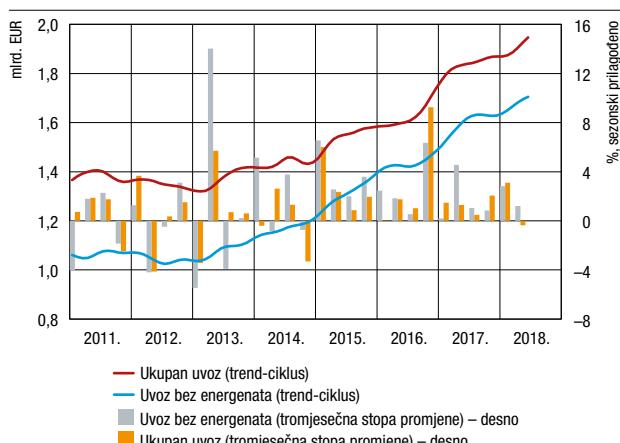
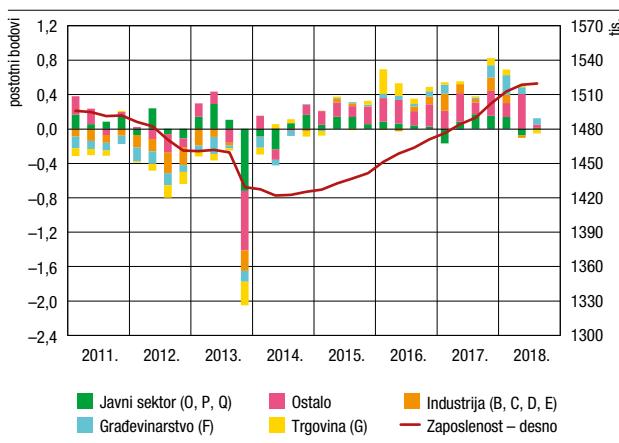
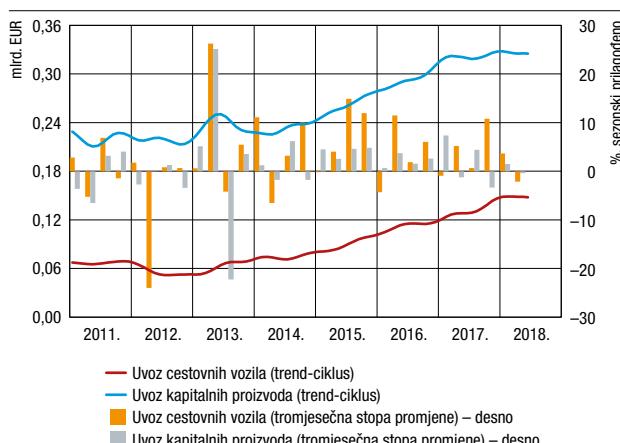
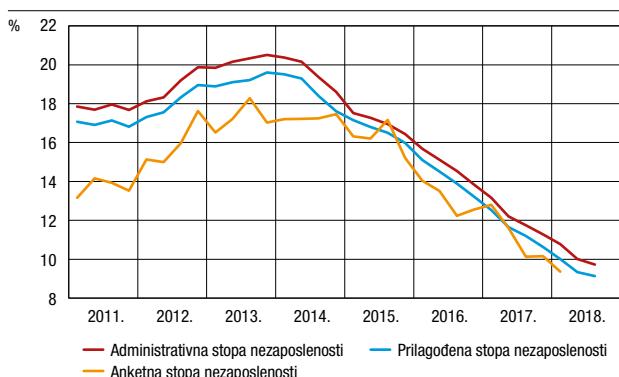
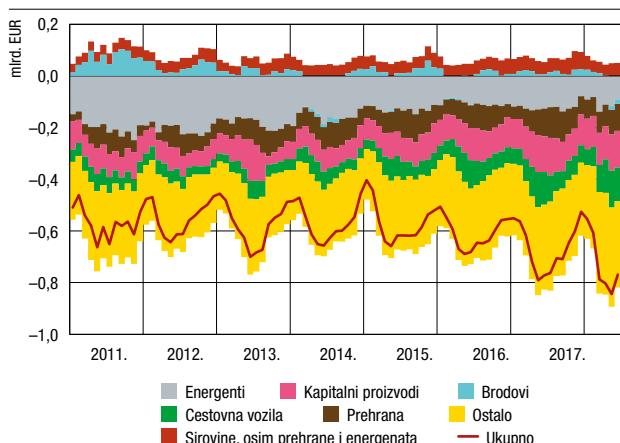
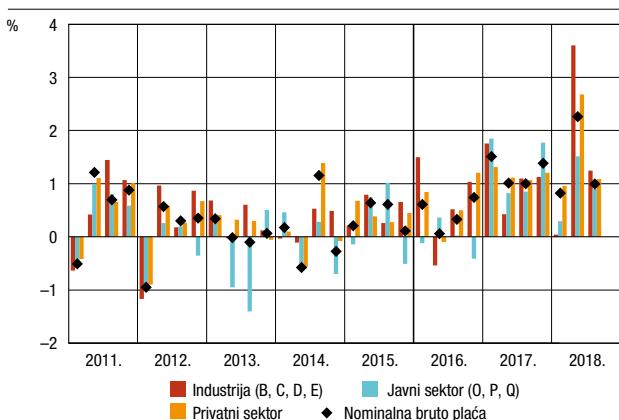
Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na srpanj.

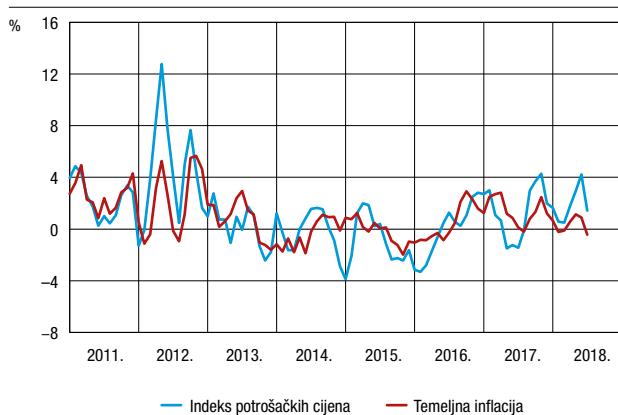
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)**Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a**
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene**Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)****Slika 15. Stopne nezaposlenosti**
sezonski prilagođeni podaci**Slika 13. Saldo robne razmjene****Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a**
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

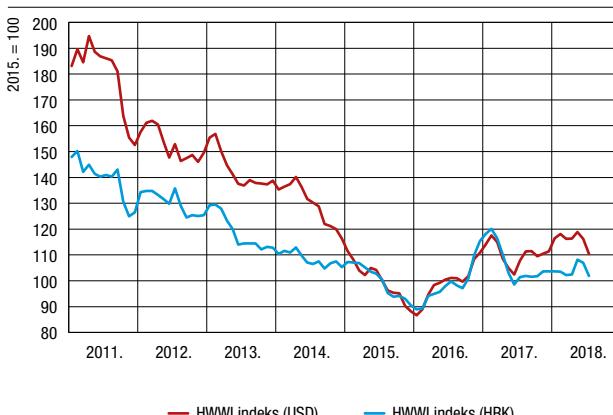
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomicnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

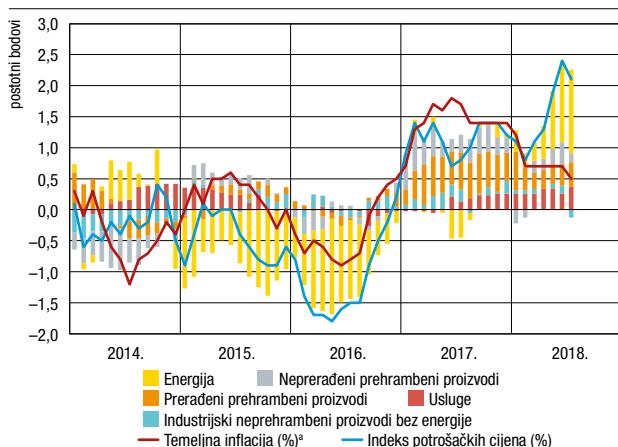
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

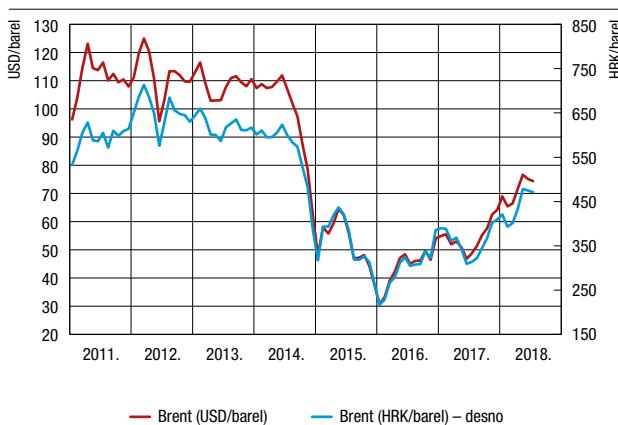
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesecne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesecne stope	
	VI.18.	VII.18.	VII.17.	VII.18.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	2,4	2,1	-0,7	-0,9
Energija	7,9	8,1	-0,6	-0,5
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	3,8	1,6	-0,6	-2,7
Prerađeni prehrambeni proizvodi	1,5	1,7	0,5	0,6
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	0,5	-0,5	-2,8	-3,7
Usluge	1,0	1,4	0,1	0,6
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,7	0,5	-0,8	-1,0
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	3,4	4,0	0,1	0,7
Cijene sirove nafte Brent (USD)	60,3	52,9	3,8	-1,0
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata u USD)	13,5	2,3	5,4	-5,0

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

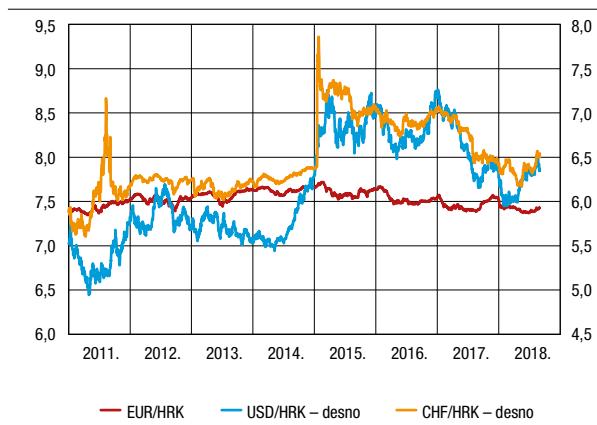
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

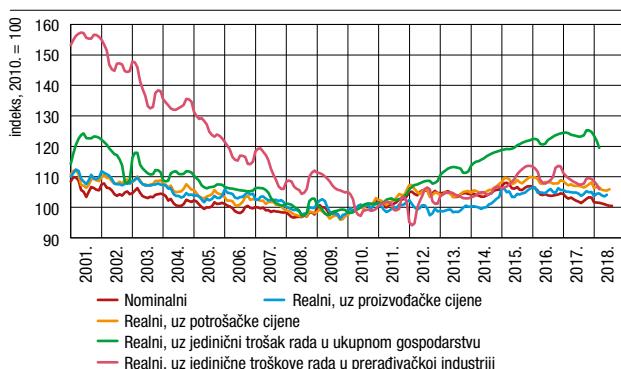

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

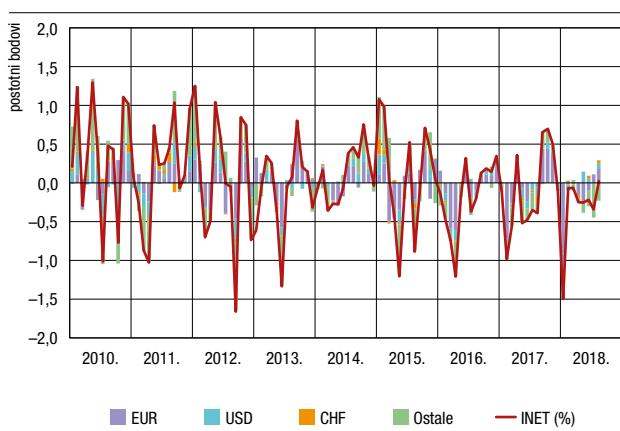

Izvor: HNB

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

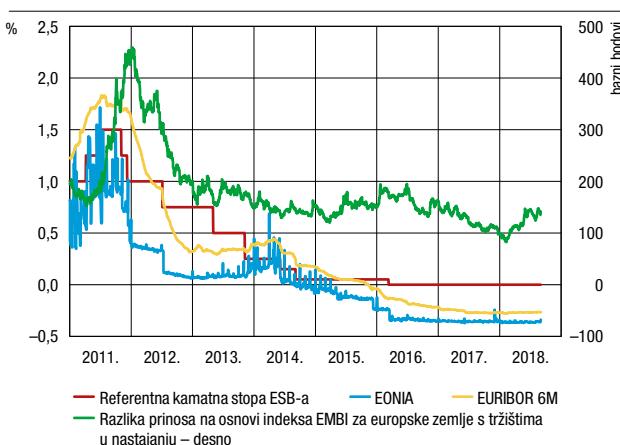
Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

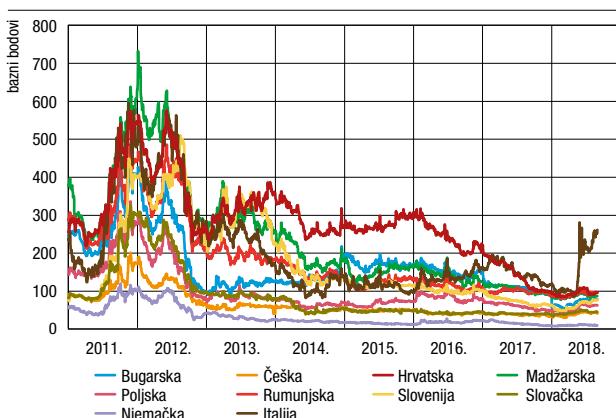
Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesечноj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

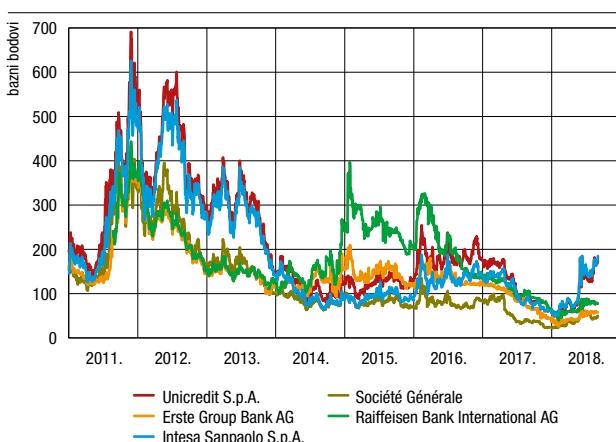
Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Izvor: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabralih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

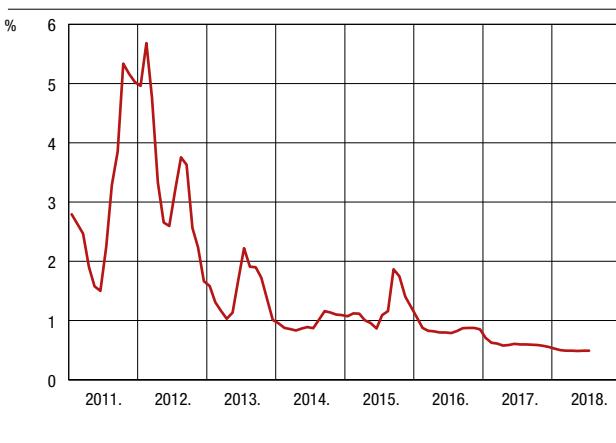
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

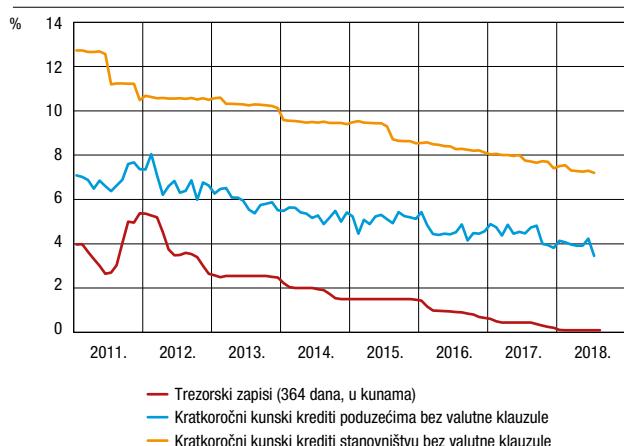
Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mј.)

mjesечni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

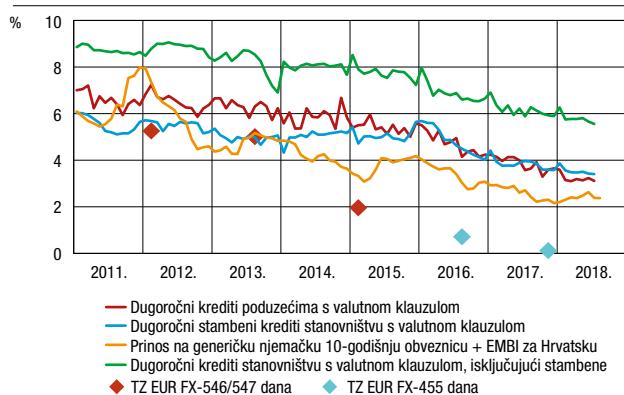
Izvor: HNB

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvor: MF; HNB

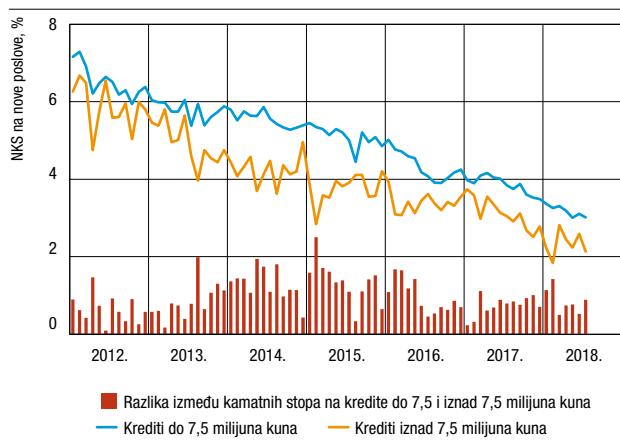
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

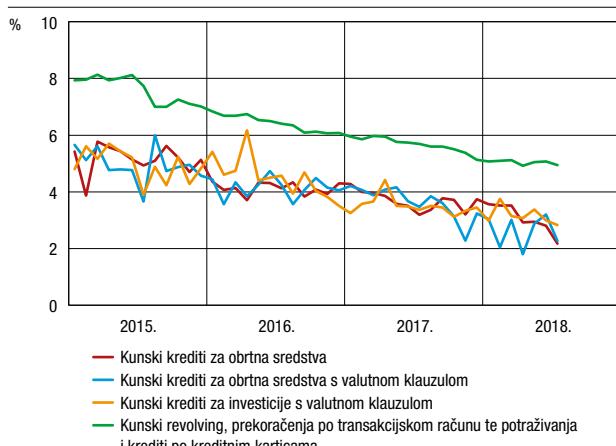
Izvor: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvinama prema iznosu

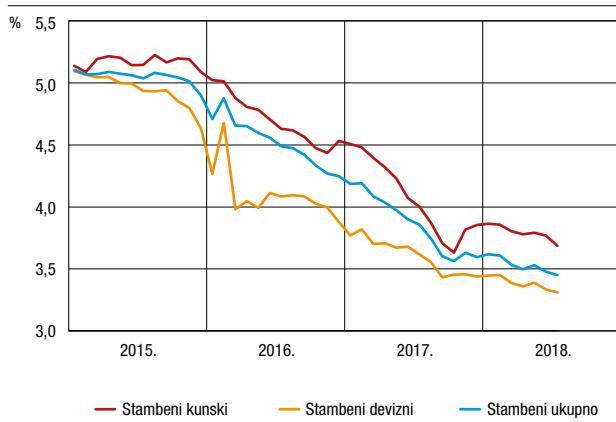
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

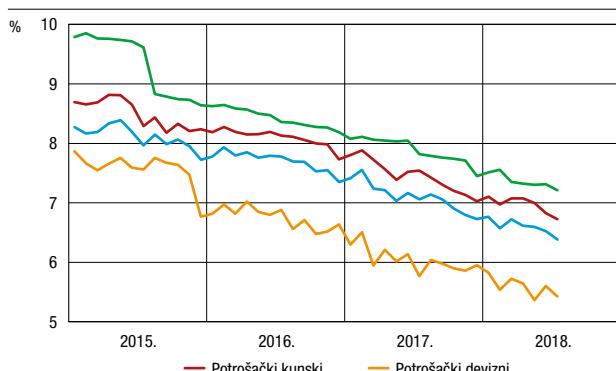
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

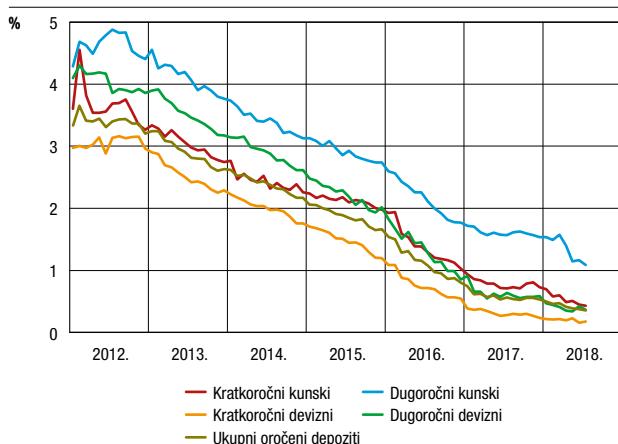
Izvor: HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

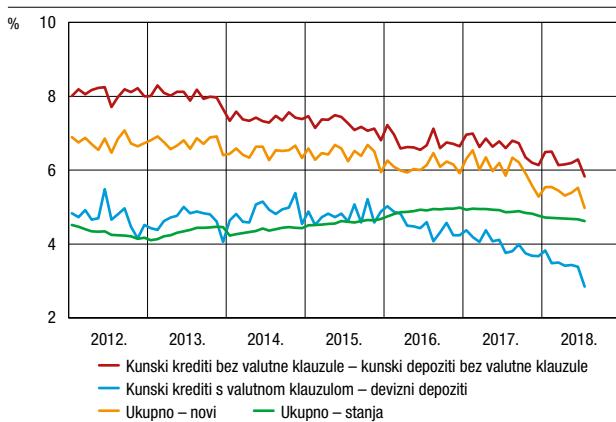

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartice s odgodom plaćanja (engl. charge card) te su gotovo isključivo kunski.

Izvor: HNB

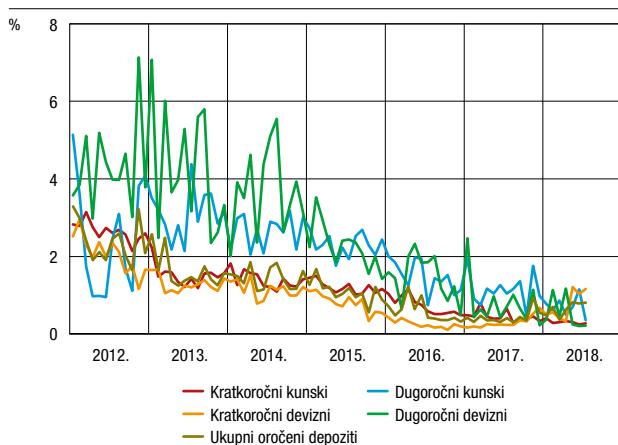
Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

Izvor: HNB

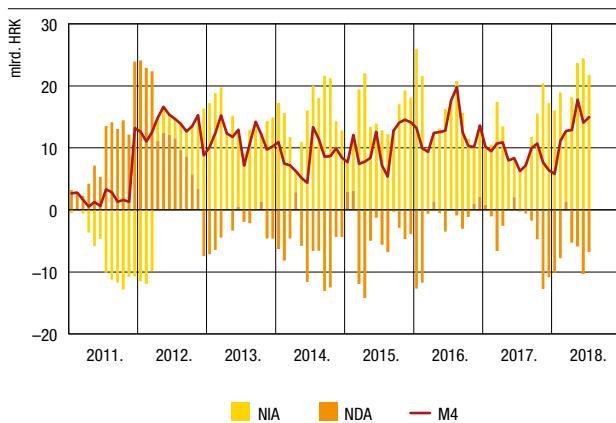
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

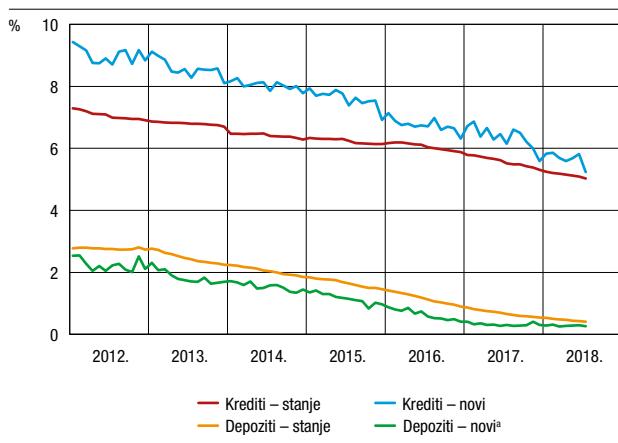
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

Izvor: HNB

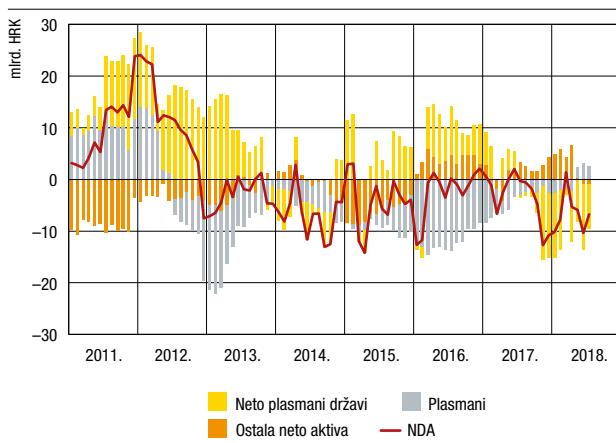
Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4)
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

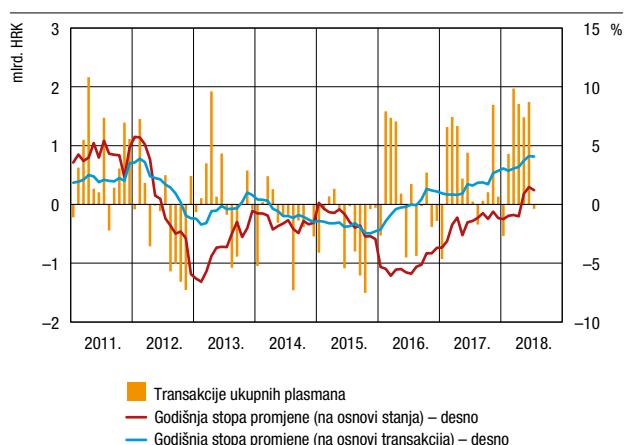
Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

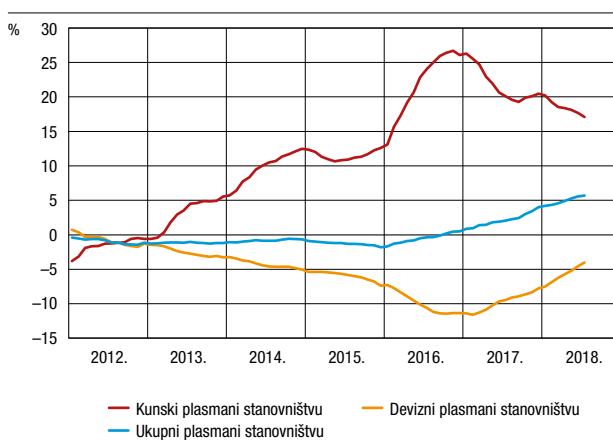
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

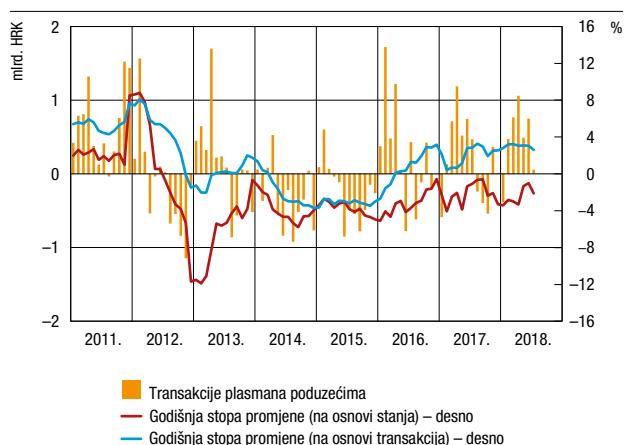
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

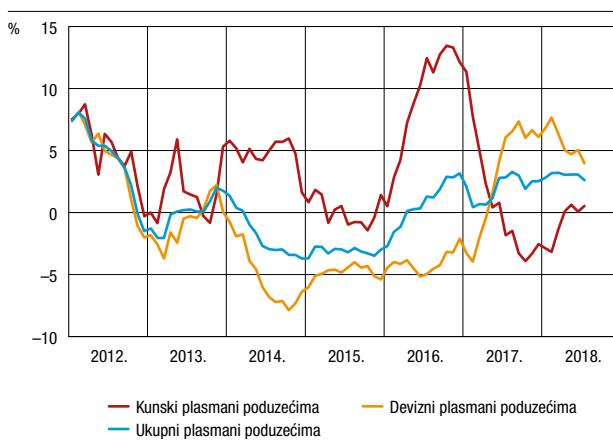
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

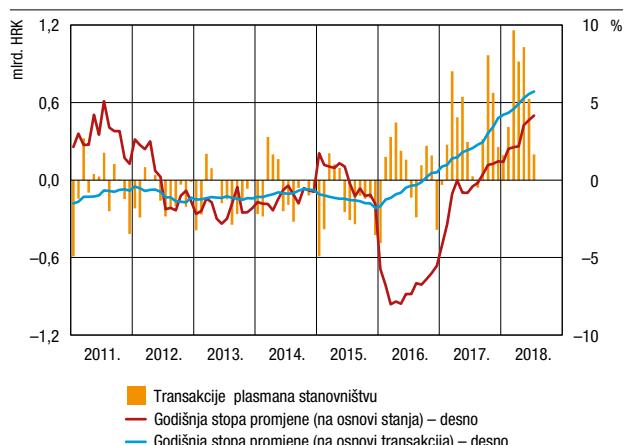
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

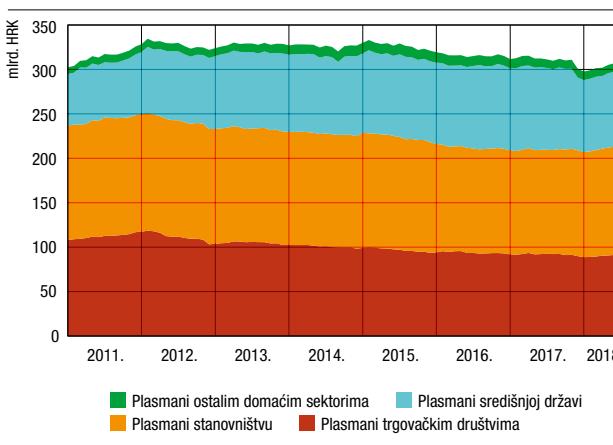
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

Izvor: HNB

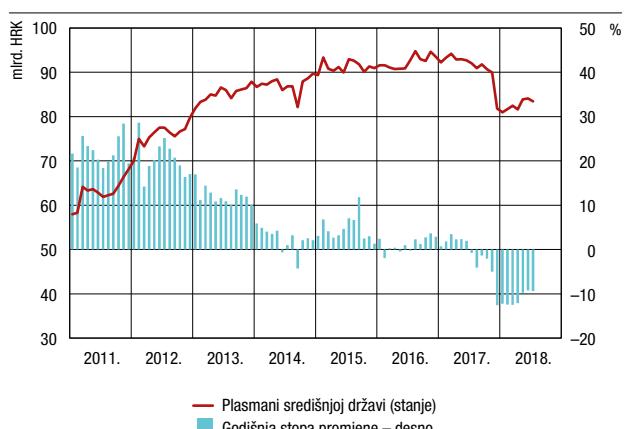
Slika 42. Plasmani stanovništvu

Izvor: HNB

Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

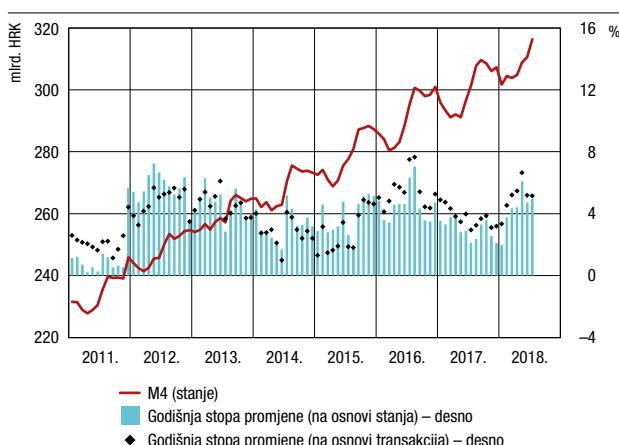
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

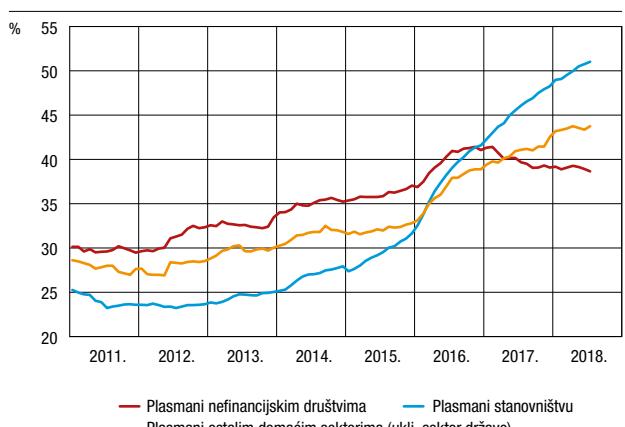
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

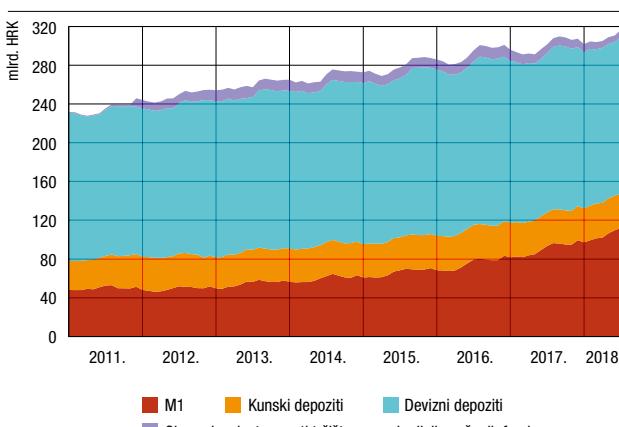
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunkih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

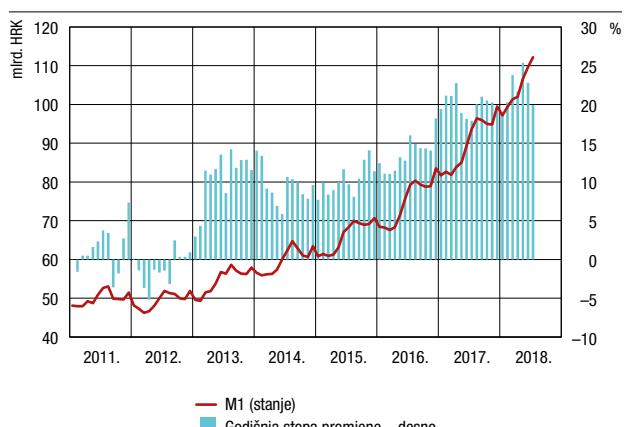
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

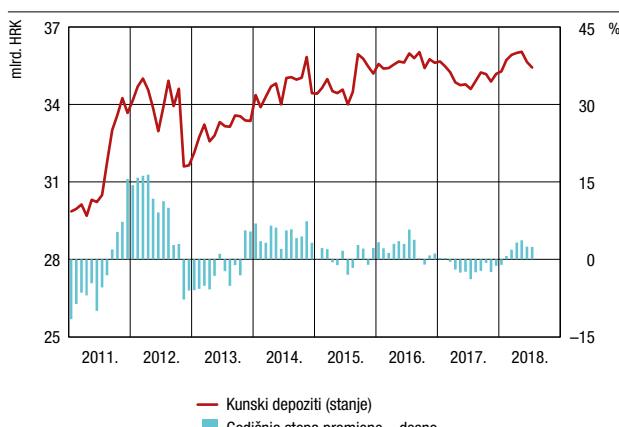
Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa

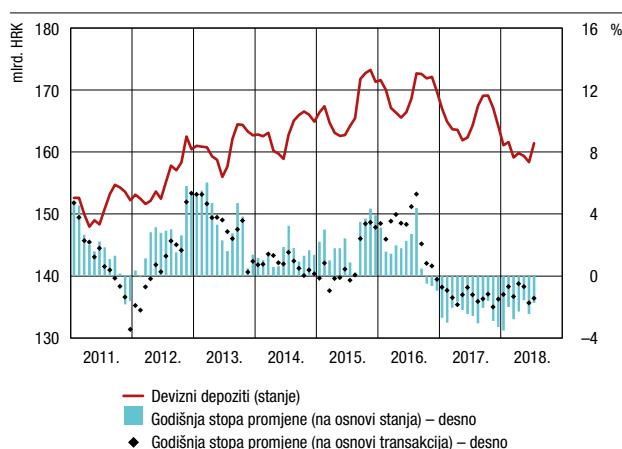

Izvor: HNB

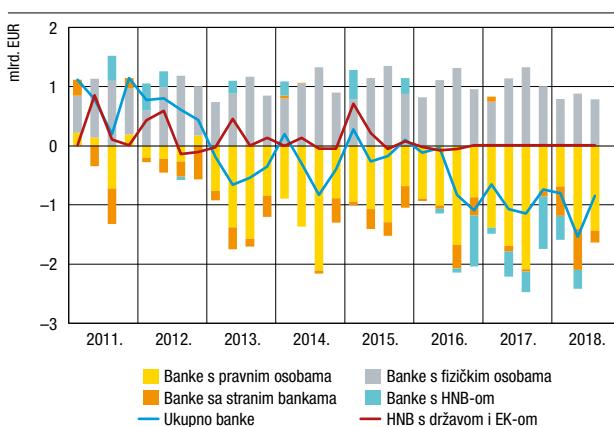
Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

Izvor: HNB

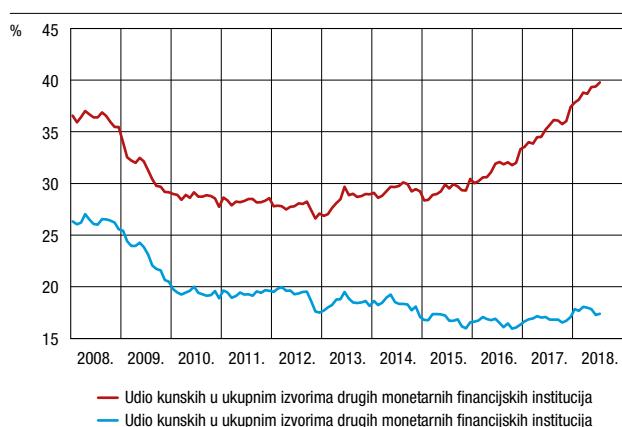
Slika 52. Devizni depoziti

Izvor: HNB

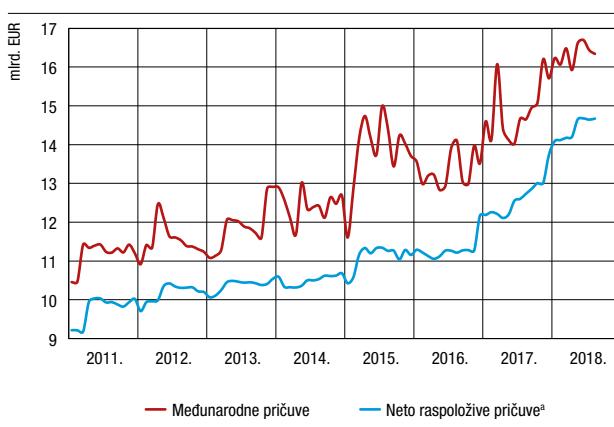
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Positivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2018. zaključno s 25. svibnja.

Izvor: HNB

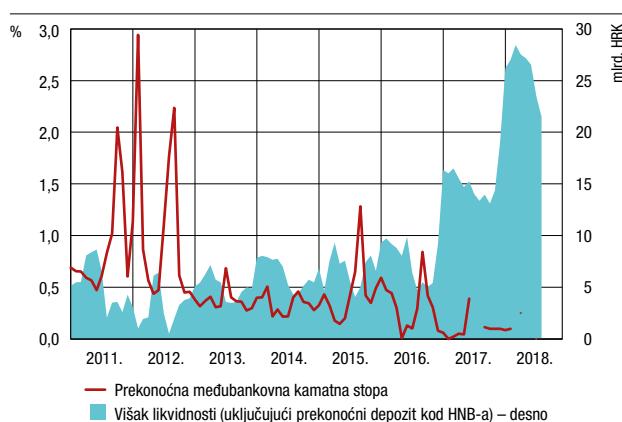
Slika 53. Udio kunske izvora

Izvor: HNB

Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

preliminarni podaci, u milijunima eura

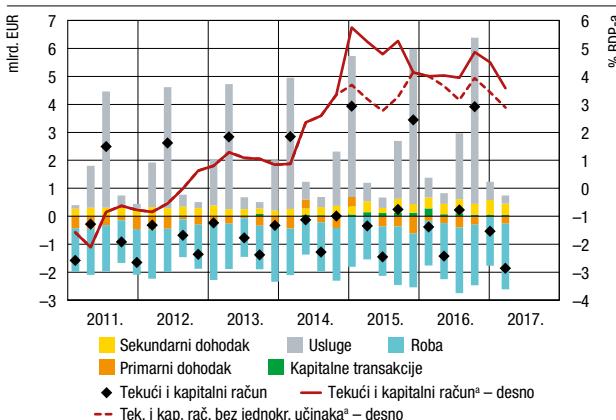
	2017.	1. tr. 2018. ^a	2017./ 2016.	Indeksi 1. tr. 2018. ^a / 2017.
Tekuće transakcije	1.901,5	1.488,0	157,9	78,3
Kapitalne transakcije	308,3	284,7	46,2	92,3
Finansijske transakcije (bez pričuve)	-786,1	895,3	–	–
Međunarodne pričuve HNB-a	2593,1	725,1	–	28,0
Neto pogreške i propusti	-402,9	-152,3	83,5	37,8

^a Zbroj posljednjih četiri tromjesečja

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

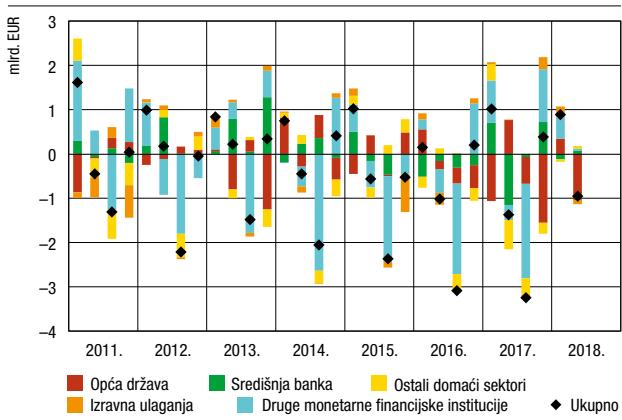
Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017.

Izvor: HNB

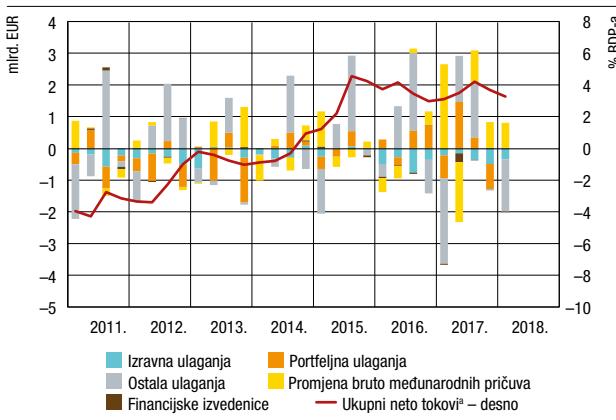
Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

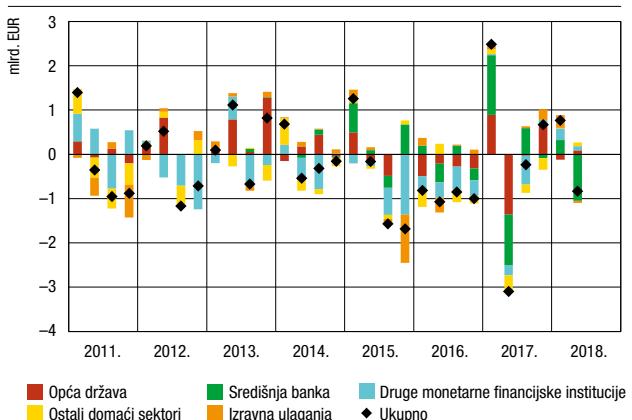
Slika 58. Tokovi na finansijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Positivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

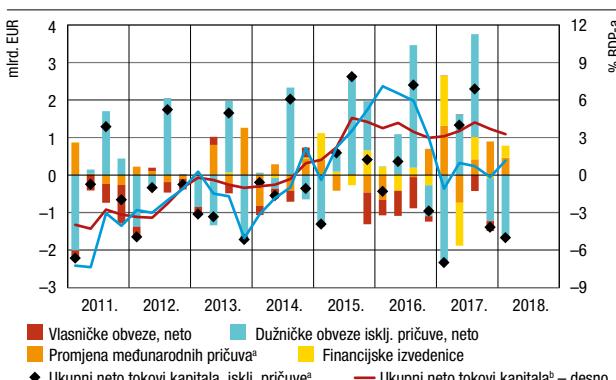
Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

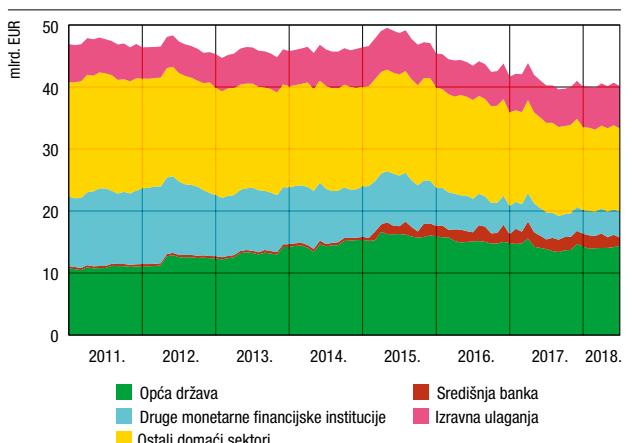
Slika 59. Tokovi na finansijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obvezne HNB-a.^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Positivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

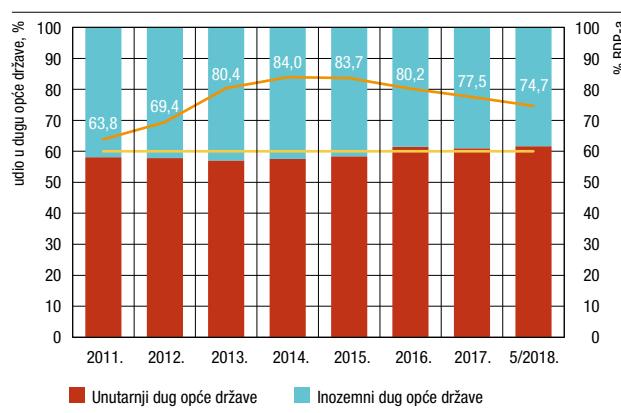
Izvor: HNB

Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s krajem lipnja 2018.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države

prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – III. 2017.	I. – III. 2018.
Ukupni prihodi	37.877	38.531
Izravni porezi	5.627	5.733
Neizravni porezi	14.399	15.100
Socijalni doprinosi	10.316	11.012
Ostalo	7.536	6.686
Ukupni rashodi	39.496	40.139
Socijalne naknade	14.235	14.521
Subvencije	1.972	1.828
Kamate	2.341	2.284
Naknade zaposlenicima	9.759	10.360
Intermedijska potrošnja	6.288	6.221
Investicije	2.714	1.740
Ostalo	2.188	3.185
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-1.619	-1.608

Izvor: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države

prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – IV. 2017.	I. – IV. 2018.
1. Prihodi	42.702	45.379
2. Prodaja nefinancijske imovine	243	189
3. Rashodi	43.849	44.846
4. Nabava nefinancijske imovine	1.045	908
5. Neto zaduživanje (1+2–3–4)	-1.949	-186

Izvor: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države

u milijunima kuna

	I.–V. 2017.	I.–V. 2018.
Ukupna promjena duga	1.423	-4.377
Promjena unutarnjeg duga	4.653	-661
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	901	123
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.066	-1.444
– Krediti	-288	686
Promjena inozemnog duga	-3.230	-3.716
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	147	-127
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-3.278	-734
– Krediti	-99	-2.855

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	-226	-333
----------------------------------	------	------

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomski i monetarni unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu finansijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija naftne d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost

potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržiste novca Zagreb
tr.	– tromjeseče
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Madžarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- nema pojave
.... ne raspolaze se podatkom
0 podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere

- ∅ – prosjek
a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
* – ispravljen podatak
() – nepotpun, nedovoljno provjeren podatak